

Ændringsforslag nr. 2 i betænkningen *vedtoges* med 86 stemmer mod 17; 6 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 3 i betænkningen *forkastedes* med 101 stemmer mod 6; 3 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 4 i betænkningen *forkastedes* med 83 stemmer mod 19; 3 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 5 i betænkningen *forkastedes* med 93 stemmer mod 7; 6 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 6 i betænkningen betragtedes som *forkastet* med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 3 i betænkningen.

Ændringsforslag nr. 7 i betænkningen *forkastedes* med 93 stemmer mod 13.

Ændringsforslag nr. 8 i betænkningen *forkastedes* med 93 stemmer mod 13.

Ændringsforslag nr. 9 i betænkningen betragtedes som *forkastet* med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 8 i betænkningen.

Ændringsforslag nr. 2 uden for betænkningen af *Steen Folke* (VS) (se foran) var *bortfaldet* efter forkastelsen af ændringsforslag nr. 8 og 9 i betænkningen.

§ 1 med den foretagne ændring *vedtoges* uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 10 i betænkningen og § 2, således ændret, *vedtoges* uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Poul Dam):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Ændrede regler for hjælp til uddannelse).

(Lovforslag nr. 188. Fremsat 3/2 76. Første behandling 24/2 76. Betænkning 11/3 76).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets tekst og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Lovforslagets tekst og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Poul Dam):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af adoptionsloven. (Undersøgelse i adoptionsager).

(Lovforslag nr. 143. Fremsat 15/1 76. Første behandling 20/1 76. Betænkning 11/3 76).

Der var stillet 3 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Tange (FP):

Fremskridtspartiet vil ved dette lovforslags tredje behandling stemme imod, fordi vi mener, det er en urimelighed at dygne yderligere bureaukratiske forskrifter oven i adoptionsloven ved adoptionsbevillinger.

[Tange.]

Det vil alene være med til at skade sagernes behandling, således at myndighederne ikke vil tilgodese barnets tarv, som jo er det alt afgørende.

Med hensyn til de ændringsforslag, der er stillet, kan vi med hensyn til nr. 1 — det er stillet af kommunisterne og SF — sige, at det stemmer vi imod. Vi kan ikke gå ind for, at antallet af adoptioner skal begrænses til 4, fordi vi mener, det er uheldigt. Der kan være gode grunde til, at man kan adoptere mere end 4 børn. Vi kan tænke os det eksempel, at en familie har adopteret 3 børn, hvorefter nogle af deres gode venner omkommer ved en ulykke; de har et par tvillinger, og så kan vi ikke se andet, end at det må være rimeligt, hvis forholdene taler for det, at denne familie også skulle kunne adoptere disse tvillinger, men det kan de ikke efter dette ændringsforslag, da der er en begrænsning ved antallet 4.

Vi har selv stillet 2 ændringsforslag ud fra det synspunkt, at de regler, der er i lovforslagets § 25 a om dette samråds sammensætning, er meget uheldige. Det er disse samråd, der skal tage stilling til adoptanterne. Efter lovforslaget skal det bestå af 3 medlemmer, en socialt uddannet, en jurist og en læge. Vi mener, det er uheldigt, at alle 3 eller i hvert fald juristen og lægen kan være fra socialcentret. Vi mener, det må være rimeligt, at der er tale om en praktiserende advokat, der jo også er jurist, og en praktiserende læge. Vi mener, de vil være garantier for, at sagerne får en god og rigtig behandling. Vi har i den senere tid set disse børneværnsager, der har været meget omtalt her i tinget, og vi er ikke trykke ved, at sagerne udelukkende behandles af embedsmænd.

I henhold til § 25 b skal adoptionsnævnet også bestå af jurister og i øvrigt af 5 andre medlemmer. Her foreslår vi også som en garanti for en god og en rigtig behandling af sagerne, at formanden ikke alene er jurist, men at han er dommer, og at 2 af de medlemmer, der medvirker ved sagernes behandling i anken, er en praktiserende advokat og en praktiserende læge. Vi mener, vi er nødt til at få disse praktiske folk ind i dette arbejde. Det er ikke nødvendigt, at man er uddannet i det offentlige, for at kunne tage stilling til, om en adoption er fornuftig.

I øvrigt vil det altid være meget vanskeligt eller, for at sige det rent ud, umuligt at fastslå, om adoptanterne er de helt rette. Vi kan komme ud for det tilfælde, at ægteskabet efter adoptionen, på hvilket tidspunkt det hele ser fornuftigt og godt ud, går i opløsning. Det er umuligt at se, om et ægteskab går i opløsning et halvt eller et helt år efter en adoption, men så har vi måske meget, meget store problemer, som ingen mennesker, lige meget hvor dygtige de er, kunne forudse. Derfor mener vi, det er forkert at lave ordningen ved dette lovforslag så bureaukratisk og så besværlig, som man har gjort, og derfor vil vi henstille, at man stemmer for vore ændringsforslag.

Ebba Strange (SF):

Som det vil fremgå af udvalgets betænkning, har der i udvalget været bred tilslutning til det af justitsministeren fremsatte lovforslag om adoptioner.

Det fremgår også af betænkningen, at vi i udvalget i høj grad har drøftet spørgsmålet om, hvor mange adoptivbørn det var rimeligt at en familie fik tilkendt. Der var bred enighed om, at det ikke var hensigtsmæssigt, at en enkelt familie fik tilkendt et meget stort antal adoptivbørn. Alligevel har man fra udvalgets side ikke ønsket at stille ændringsforslag om at begrænse antallet af adoptivbørn på grund af de svar, vi har fået fra justitsministeriet, og hvoraf det fremgår, at der sidder et udvalg og arbejder med disse ting.

Jeg vil gerne anbefale tingets medlemmer at stemme for det ændringsforslag, som socialistisk folkeparti og DKP har stillet på trods af ministerens svar.

Vi ved, at der i Danmark er vældig mange familier, der ønsker at adoptere børn. Vi har set eksempler på, at det har været meget uheldigt, når man skal tage hensyn til børnenes tarv, at den samme familie har kunnet adoptere både 8 og 9 børn. Vi mener, det kan være svært at vurdere, om en families forhold er så ekstraordinært gode, at adoption af mere end 4 børn skal tillades. Det kan være lige præcis det femte barn, der gør, at forholdene ikke mere er gode. Det er en belastning at have børn. Det er en belastning at tage adoptivbørn til sig. Det er ikke mindst en belastning for hele familien, hvis disse børn har en eller anden form for handi-

[Ebba Strange.]

cap. Hvis det er det, tingets medlemmer mener, også de medlemmer, der har siddet i retsudvalget, vil jeg henstille, at man stemmer for ændringsforslaget.

Selv om der eksisterer — det står også i betænkningen — en europæisk konvention, som Danmark endnu ikke har underskrevet, som fastslår, at en lov ikke må begrænse antallet af adoptivbørn til den enkelte familie, tror jeg, det er vigtigt, at vi fra det danske folketings side siger, at vi af hensyn til barnets tarv mener, at antallet af børn bør begrænses. Det kan man altså gøre ved at stemme for ændringsforslaget.

Jeg vil lige sige til hr. Tanges kritik af det, idet han nævnede et eksempel med et ægtepar, der bliver dræbt ved en færdselsulykke, og der bliver 2 børn ladt forældreløse tilbage, at der udtrykkelig i vores ændringsforslag står:

„Bevilling til adoption af mere end 4 børn kan ikke meddeles, medmindre der er tale om søskende eller andre særlige forhold taler derfor.“

Det vil sige, at der er opretholdt en mulighed for at gøre undtagelser i ganske særlige tilfælde. Men vi mener stadig væk, at børnenes tarv taler for, at antallet bliver begrænset.

Freddy Madsen (DKP):

Da vores ordfører, fru Hanne Reintoft, er fraværende, skal jeg fremsætte nogle enkelte bemærkninger.

Med understregning af det i betænkningen anførte kan Danmarks kommunistiske parti gå ind for lovforslaget, idet vi finder det vigtigt, at private organisationers adoptionsret hindres eller i hvert fald begrænses.

Vi har stillet et selvstændigt ændringsforslag om at begrænse antallet af børn, der kan adopteres, og undrer os over, at et i begyndelsen helt enigt udvalg har valgt en løs formulering i betænkningen i stedet for at støtte dette ændringsforslag.

For det første svarer ændringsforslaget til anden lovgivning, f. eks. det antal børn, en enkelt familie i henhold til bistandsloven må tage i pleje. For det andet er der i ændringsforslaget åbnet mulighed for dispensation. Jeg vil gerne understrege, hvad fru Ebba Strange sagde, og gå lidt videre og sige, at

hr. Tange har åbenbart overhovedet ikke læst ændringsforslaget, før han tog stilling til det, ellers var det ganske irrelevant at fremføre den indvending, som han gjorde her.

Ændringsforslaget er således udformet, at Danmark heller ikke skulle komme i konflikt med den af justitsministeren omtalte, men endnu ikke tiltrådte konvention. Det kan i øvrigt i høj grad diskuteres, om vi her i tinget vil tiltræde en konvention, der strider mod en opfattelse hos et flertal af retsudvalgets medlemmer.

Justitsministerens bemærkninger om, at det skal være et ekstraordinært godt hjem, der kan få tilladelse til de kendte masseadoptioner, kan slet ikke godtages. I flere tilfælde, nogle er jo overordentlig friske, har det vist sig, at myndighederne ikke på forhånd var i stand til at skelne mellem, hvad der var et ekstraordinært godt hjem, og hvad der måske også på grund af masseadoption af handicappede børn hurtigt udviklede sig til et ekstraordinært dårligt hjem. Danmark har en dyb forpligtelse over for udenlandsk adopterede børn, og det havde svaret til vore traditioner at drage omsorg for, at børnene ikke blev bortadopteret på en sådan måde, at det udviklede sig på uforvarlig vis.

Jeg skal derfor anbefale, at det af os stillede ændringsforslag, som nu har fået tilslutning fra SF, vedtages.

Steen Folke (VS):

VS er enig i hovedindholdet i lovforslaget om ændring af adoptionsloven. Vi mener, at de gældende tilstande med hensyn til lovgivningen for adoptioner er under al kritik, og vi mener, at der er visse fremskridt i dette lovforslag om ændring af adoptionsloven.

Vi kan også tilslutte os den erklæring, som socialdemokratiet, SF og DKP har fremsat om, at private foreninger ikke fortsat bør kunne bevare autorisationen til adoptionsformidling. Vi er enige i, at det må være offentlige instanser, der formidler adoptioner.

Med hensyn til det af SF og DKP stillede ændringsforslag om at maksimere antallet af børn, der kan adopteres, til 4, kan vi tilslutte os dette forslag ud fra en betragtning om, at det nok i almindelighed, det vil sige i langt

[Steen Folke.]

de fleste tilfælde, vil være den eneste sikring af børnenes vilkår i forbindelse med adaptionerne. Det siger sig selv, at det ikke er en sikring på alle leder, men en så klar begrænsning vil i hvert fald give visse muligheder for at sikre imod misbrug og uheldige forhold som dem, der har været aktuelle eksempler på.

Endelig kan jeg til sidst sige, at vi vil stemme imod de af fremskridtspartiet stillede ændringsforslag.

Inge Fischer Møller (S):

På socialdemokratiets vegne kan jeg oplyse, at vi først ikke havde fundet det fornødent med bemærkninger fra ordførernes side ved anden behandling af dette lovforslag, men jeg vil alligevel gerne på grund af udviklingen i debatten supplere med et par enkelte ting.

Når socialdemokratiet ikke kan gå ind for det ændringsforslag, som SF og DKP har stillet, om, at der skal være en begrænsning på 4 børn, som kan adopteres af samme familie, hænger det ikke alene sammen med det, som fru Ebba Strange henviste til, nemlig at der er nedsat en arbejdsgruppe, men det hænger også sammen med, at spørgsmålet er, om det endelige tal skal være 4. Det kunne jo være, at løsningen ville være et tal, der er lavere end 4.

Endelig vil jeg spørge fremskridtspartiets ordfører, hr. Tange, om man i fremskridtspartiet har gjort sig nogen overvejelse om, hvad der egentlig vil ske, hvis lovforslaget ikke bliver vedtaget. Mødrehjælpsinstitutionerne holder som bekendt op med at fungere her fra 1. april, og hvis man ikke giver forslaget opbakning, er der ikke nogen organisation, der kan føre de opgaver videre.

Endelig vil jeg spørge hr. Tange, om fremskridtspartiet har gjort sig nogen overvejelse om, hvad det vil koste det offentlige, hvis man følger det ændringsforslag, som fremskridtspartiet er kommet med, om en ændring af samrådene i retning af at hente flere mennesker udefra til at udføre arbejdet.

Til slut vil jeg henvise til de bemærkninger, der står i betænkningen, og oplyse, at socialdemokratiet ikke stemmer for nogen af de nævnte ændringsforslag.

Justitsministeren (Orla Møller):

Jeg skal først vedrørende hr. Tanges indlæg understrege det, som fru Inge Fischer Møller lige har sagt, at det er en nødvendighed, at dette lovforslag kommer igennem af hensyn til de ændringer, der finder sted den 1. april. Vi ville være i en ejendommelig situation, hvis lovforslaget ikke blev færdiggjort.

Med hensyn til hovedlinjen i de ændringsforslag, fremskridtspartiet har stillet, skal jeg sige, at jeg finder det faktisk for begrænsende, at man absolut i en bestemt situation skal tage hensyn til en praktiserende læge eller advokat. I øvrigt er det i fuldstændig uoverensstemmelse med det, der er et bredt flertal bag ved i hvert fald i finansudvalget, at vi videst muligt skal undgå det, der hedder de ekstra ben. Det vil kunne lade sig gøre i dette tilfælde, hvor man stræber efter en situation, hvor arbejdet kan pålægges som tjenestepligt.

Det andet spørgsmål, der har været diskuteret en hel del, er antallet af adoptivbørn. Her vil jeg gerne stærkest muligt have understreget hr. Freddy Madsens udtalelser om, at vi påtager os en stor forpligtelse, når det drejer sig om udenlandske børn, ja, i det hele taget når vi tager ansvaret for adaptioner.

Men det er også det, denne lovgivning er udtryk for, og det bliver i hvert fald ikke så forfærdelig meget bedre af det ændringsforslag, der er stillet, for i dette står der jo, at der må ikke være tale om mere end 4 børn, medmindre der er tale om søskende eller andre særlige forhold taler derfor. Efter min bedste opfattelse er dette ændringsforslag komplet overflødig, og de oplysninger, der er givet af mig i udvalget, viser, at praksis er overordentlig fornuftig bortset fra de enkelttilfælde, som også er blevet trukket frem. Det ville være en ejendommelig arbejdsform, om folketinget valgte på forhånd at sige til det centrale nævn, der skal til at diskutere disse ting: her er der altså et felt, hvor I overhovedet ikke skal bruge hovedet eller jeres erfaring. Derfor må det være rigtigt, at udvalget kommer i gang med dette arbejde.

Så skal jeg til sidst takke for udvalgets meget hurtige og meget positive arbejde. Det var lidt sent, lovforslaget kom frem,

[Justitsministeren.]

men det er i hvert fald lykkedes retsudvalget at få situationen op at stå inden 1. april.

Tange (FP):

Efter adoptionslovens § 1 er det overøvrigheden, der meddeler adoptioner, og det må selvfølgelig være sådan, at justitsministeren fastsætter de regler, der skal gælde for de oplysninger, overøvrigheden skal have for at meddele adoptionsbevillinger. Vi ønsker altså ikke, at disse bureaukratiske bestemmelser kommer ind i selve adoptionsloven. Vi mener, de er meget u hensigtsmæssige, og at de vil foranledige meget besvær, når der skal foretages adoptioner og undersøgelser i adoptionsager. Men navnlig er vi som sagt imod, at samrådene og adoptionsnævnet udelukkende eller i hvert tilfælde næsten udelukkende kommer til at bestå af offentligt ansatte.

Hertil bemærkede den højtærede justitsminister, at man ikke er meget for at uddele ben til en praktiserende advokat og en praktiserende læge, der skulle indtræde i disse nævni. Jeg kan ikke se, at der skulle være tale om særlig givtige og fede ben. Det er det i hvert tilfælde ikke, når man i øvrigt uddeler ben til landets borgere, når de skal være domsmænd og nævninger, når de skal være boligretsdommere eller dommere i husdyrvoldgiftssager o. lign. Så er man ikke særlig flot med de ben, der uddeles. I øvrigt er der ikke pension bundet til disse ben, og man måtte vel kunne forvente, at hvis disse opgaver overtages af praktiserende advokater og praktiserende læger, ville man kunne undvære nogle af disse jurister og læger ved de sociale centre, for det kan vel ikke være sådan, at man bare har dem til at gå og så bruger dem i ny og næ til et eller andet.

Vor indstilling er, at vi må begrænse antallet af offentligt ansatte, og vi synes, der her var en god lejlighed til at vise en måde, hvorpå det kunne gøres. Vi må sige, at vi er forundret over, at venstre, de konservative og de øvrige borgerlige partier ikke kunne tænke sig at hjælpe os i denne sag. For os at se er det meget sagligt, og der er i hvert fald garanti for, at man får lidt fornuft fra praktiserende folk ude fra erhvervslivet med ind, når man skal træffe afgørelser i disse vigtige sager. Jeg synes, vi her i dette høje ting har hørt i den senere tid gang på gang,

hvorledes de offentligt ansatte har fejlet i børneværnsager og lignende sager. Det kan ikke blive ved at gå, og vi må stærkt opfordre det høje tings medlemmer til at stemme for vore to ændringsforslag.

Inge Fischer Møller (S):

Vi er efterhånden nogle repræsentanter her i folketinget, der er træt af evig og altid at høre fremskridtspartiets hetz mod de offentligt ansatte, og derfor vil jeg gentage mit spørgsmål til hr. Tange: hvad indebærer fremskridtspartiets ændringsforslag om samrådene, hvis ændringsforslaget skal have nogen som helst relevans ved fremsættelse her i folketinget? Kort og godt, det er ikke bare et spørgsmål om alle de kønne ord om, at det koster en masse penge at have en masse offentligt ansatte. Vi vil helt konkret vide: hvilke besparelser indebærer fremskridtspartiets forslag helt konkret?

Justitsministeren (Orla Møller):

Jeg tror, at hverken hr. Tange eller nogen anden vil være i stand til at garantere, at praktiserende læger eller praktiserende advokater ville påtage sig det arbejde, som det her drejer sig om, uden også at få noget for det, og det er den situation, man er i. Jeg vil gerne endnu en gang understrege, at det at vurdere sådanne forhold er et så ansvarsfuldt arbejde, at der vil blive tale om adskillige timers arbejde, som man ikke uden videre kan pålægge mennesker, der ikke i forvejen er inde under det offentliges forpligtelser. Dette er den egentlige baggrund for, at vi er nødt til at følge det forslag, der er fremsat.

(Kort bemærkning).

Tange (FP):

Med hensyn til fru Inge Fischer Møllers bemærkninger skal jeg kun lige kort sige, at man må da kunne forvente, at hvis arbejdet overtages af folk fra erhvervslivet, kan man spare offentligt ansatte.

Jeg er selvfølgelig enig med justitsministeren i, at det er et ansvarsfuldt arbejde, disse samråd og nævnet påtager sig, men på den anden side mener jeg, at det langt bedre kan udføres af de mennesker, som vi har foreslået i vores ændringsforslag. Jeg synes, vi gang på gang har set, at det er slået fejl, når det udelukkende har været offentligt

[Tange.]

ansatte, der har behandlet børneværnssager. Det har været omtalt i dette høje ting adskillige gange inden for det sidste halve år.

Det er selvfølgelig et ansvarsfuldt arbejde at tage stilling til, om en person kan bruges som adoptant, men på den anden side kan jeg ikke se, at det er så forfærdelig stort et arbejde. Er der tale om almindelige fornuftige mennesker, der har ført en redelig og ordentlig vandel, må de vel have krav på at blive anerkendt som adoptanter. Ingen, selv ikke de bedste i den offentlige og den private sektor, kan give nogen garanti i det lange løb for, hvilket hjem der er bedst til at have børn. Det kan være, at de, der får ug, når der er gået et par år, er dem, der skal have tg, og de, der får tg, bliver måske, efterhånden som tiden går, meget bedre til at have med børnene at gøre.

Jeg kan ikke se andet, end at vore ændringsforslag er gode, og at man bør stemme for dem.

(Kort bemærkning).**Inge Fischer Møller (S):**

Det skal også blive kort. Jeg vil sige, at hr. Tange kan kun få tg for det svar, der her blev leveret på dette spørgsmål. Nu må det altså være slut, når man kører en hetz mod offentligt ansatte, altid at snakke om forventninger. Jeg skal endnu en gang gentage mit spørgsmål. Det lød: hvad forventer man at man vil komme til at spare ved det ændringsforslag, som fremskridtspartiet kommer med? Det er ikke et spørgsmål om forventninger, hvad man håber på og tror på. Jeg ønsker et svar, der går på kroner og øre. Hvad regner fremskridtspartiet med at det ændringsforslag, partiet er kommet med, vil indebære af konkrete besparelser?

Birgitte Oxdam (V):

Det bliver kun en ganske kort bemærkning. For det første vil jeg gerne sige, at jeg er komplet uenig i alt, hvad hr. Tange har fremført fra denne talerstol i denne sag. Det var hurtigt.

Det næste punkt, jeg gerne vil kommentere, er spørgsmålet om, at de offentligt ansatte nu à la børneværnene skal til at køre frem mod vores privatliv. Jeg vil gerne orientere om, at vi fra venstres side stem-

mer imod de 3 ændringsforslag. Vi føler ikke nogen trang til at følge fremskridtspartiets ændringsforslag om ændringer i de foreslåede samråd, idet det i betænkningen er sikret, at alle 3 repræsentanter i samrådet ikke kan være ansat i den amtslige sociale central. Der er taget højde for, at i hvert fald 1 af medlemmerne skal hentes udefra, og da medlemmerne af samrådet skal være enige ved godkendelse af adoptanter, ser vi ikke andet, end at vi har fundet en sund, rimelig og fornuftig ordning, således som det har givet sig udtryk i betænkningen.

(Kort bemærkning).**Tange (FP):**

For os er dette lidt af en principalsag, og det er det i øvrigt også med hensyn til at få en begrænsning af antallet af offentligt ansatte. At vi nævner det, kan da på ingen måde siges at være hetz mod de offentligt ansatte. Vi fører ikke hetz mod de offentligt ansatte, men det må da være lovligt at sige, at vi må begrænse deres antal mest muligt, og at vi må have dem ned på rimelige vilkår med hensyn til løn og pension ligesom den øvrige del af dette lands befolkning. Men jeg er godt klar over, at socialdemokratiet og andre, der sidder til venstre i denne sal, ikke ønsker, at de skal ned på samme niveau som den øvrige befolkning.

Jeg kan sige til fru Inge Fischer Møller, at der ikke er tale om kroner og øre, når det gælder adoptioner. Om det skulle blive nogle enkelte kroner dyrere ved, at man tager en dommer og en advokat og en praktiserende læge ind i arbejdet, er ikke det, sagen drejer sig om. Det er menneskeskæbner.

Vi mener i øvrigt ikke, at det blive dyrere ved, at man tager disse folk, som vi har tillid til, ind i dette arbejde, når der skal tages stilling til, om der skal meddeles adoptionsbevillinger.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslag nr. 1
forkastedes med 98 stemmer mod 13; 1 medlem stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 2
forkastedes med 93 stemmer mod 17.

Ændringsforslag nr. 3 betragtedes som *forkastet* med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 2.

§§ 1-4
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Poul Dam):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:
Første behandling af forslag til lov om tandlæger.

(Lovforslag nr. 167. Fremsat 28/1 76).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Ejler Koch (S):

Det foreliggende forslag til lov om tandlæger må karakteriseres som en ajourføring af den gældende lovgivning, en ajourføring, som i høj grad er tiltrængt. Til gengæld står der, selv om dette lovforslag bliver gennemført, en lang række problemer tilbage, sådan som de også findes på det øvrige sundhedsområde. Men det skal jeg vende tilbage til lidt senere.

Først nogle enkelte bemærkninger om selve lovforslaget.

Socialdemokratiet kan give tilslutning til gennemførelse af forslaget, et forslag, som i det væsentligste handler om tandlægernes rettigheder og pligter, ikke om de organisatoriske former, hvorunder virksomheden skal udøves.

Først foreslås den gældende assistenttid for kandidater som betingelse for at opnå autorisation afskaffet. I betænkningen, der ligger til grund for lovforslaget, siges det, at dette forslag er en praktisk, men ikke en ideel løsning. Vi vil godt have lov til i udvalget lidt nærmere at drøfte dette forslag, inden vi tager endelig stilling til dets gennemførelse.

Den foreslåede udvidelse af virksomhedsområdet ser fornuftig ud. Den rejser nogle

uafklarede problemer, især om samarbejdet med lægerne, men jeg forstår, at det er noget, man arbejder videre med, og det vil vi også godt have lov til at drøfte i udvalget.

Forslaget om en særlig specialtandlægeordning kan vi også give vores tilslutning. Derimod vil vi godt have lov at se lidt nærmere på spørgsmålet om uddannelse som laboratorietandteknikere. Det har jo sammenhæng med den samlede lærlingeproblematik. I betænkningen, der ligger til grund, siges det, at tandlæger uddannet efter 1965 på grund af ændringer i uddannelsen måske er mindre egnede til at varetage denne uddannelse, og sletter vi yderligere assistenttiden, så folk kan gå direkte fra eksamensbordet ind og nedsette sig som tandlæger, kan det måske rejse yderligere problemer for uddannelsen af laboratorietandteknikere. Derfor vil vi gerne uden at have taget noget bestemt standpunkt i denne sag have lejlighed til at drøfte spørgsmålet i udvalget.

Vi kan altså give vores tilslutning til denne stort set ajourføring af lovgivningen. I sin fremsættelsestale indbyder ministeren imidlertid til en bred drøftelse af hele tandlægeproblematikken. Jeg er bange, at ministeren ikke har tænkt på, da han sagde dette, at vi faktisk kun har 5 minutter hertil. Det giver jo meget begrænsede muligheder herfor.

Jeg vil imidlertid gerne tage tråden op og prøve at pege på nogle af de problemer, som vi mener trænger sig på, og som vi måske senere kan få lejlighed til at drøfte. Dels må vi jo have fundet ud af, hvad vores samlede målsætning på hele dette område er, og hvordan vi vil prioritere de ressourcer, vi kan ofre på det pågældende område. Dels var det vel nok værd at vide lidt nærmere om, hvad vi får for alle de mange penge, vi bruger. Vi ved det jo nogenlunde på børnetandplejens område, det har vi diskuteret for ikke længe siden, men vi ved vel egentlig ikke så meget om, hvad vi egentlig får ud af alle de mange penge, man ofrer på voksen-tandplejen, og det tror jeg nok det kunne være nyttigt at få drøftet.

Endelig bliver vi nok nødt til at drøfte, hvad den mest hensigtsmæssige organisation af tandlægevæsenet egentlig er. I dag har vi dels en offentlig tandlægesektor, dels en privat sektor. I betænkningen siges det, at disse organisationsformer ikke er særlig hen-